

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
MEDICINA LEGAL

Coordinació: Rosa M. Pérez Pérez

Any acadèmic 2014-15

Informació general de l'assignatura

Denominació	MEDICINA LEGAL
Codi	100557
Semestre d'impartició	1è semestre Estudis de Grau Setembre/ Febrer
Caràcter	Troncal
Nombre de crèdits ECTS	3
Grups	4
Crèdits teòrics	1
Crèdits pràctics	1
Coordinació	Rosa M. Pérez Pérez
Horari de tutoria/lloc	A convenir professorat / alumnes
Departament/s	Medicina
Distribució càrrega docent entre la classe presencial i el treball autònom de l'estudiant	Presencials 30 hores No presencials 45 hores
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Castellà/Català
Grau/Màster	Grau Medicina
Distribució de crèdits	1,5 teòrics. . 1,5 pràctics: Resolució de casos medicolegals, revisió d'articles, fotografies,etc.
Horari de tutoria/lloc	A convenir professorat / alumnes
Adreça electrònica professor/a (s/es)	rosa.perez@medicina.udl.cat

Prof. Rosa M. Pérez Pérez

Informació complementària de l'assignatura

MEDICINA LEGAL

INTRODUCCIÓ

Els aspectes legals de la medicina estudien les relacions entre la medicina i la llei, en el sentit de la regulació legal de l'exercici mèdic. Existeixen normes i lleis que regulen la professió mèdica. És un assumpte que interessa a tots els metges, amb independència de l'especialitat, i que va creixent pel nombre de qüestions que d'una forma accelerada es plantegen en la societat actual.

El problema de més transcendència és el de la responsabilitat professional, ja que si bé el metge té la funció de curar o millorar la salut trencada del pacient, també té l'obligació de reparar, en el cas que es produeixi, el dany que hagi pogut ocasionar al malalt amb el tractament. L'eina bàsica per resoldre problemes de **responsabilitat és la història clínica**, que si bé és un document bàsicament assistencial, també adquireix aquesta nova dimensió d'àrbitre de la responsabilitat professional dels metges i de les institucions sanitàries assistencials.

D'altra banda, hi ha evidències mèdiques que si bé no tenen res a veure amb l'exercici de la professió, incideixen directament en problemes que la societat actual té plantejats. Es tracta de qüestions en les quals és fonamental **l'assessorament mèdic** per tal de poder-los legislar adequadament. En aquest sentit, hi ha problemes clàssics i problemes més recents.

Entre els primers, fonamentalment, hi ha els aspectes mèdics dels codis civil i penal, tal com la **imputabilitat i la capacitat**, que fan referència a les malalties mentals, o si es vol, amb altres termes, el que avui en dia en alguns àmbits es coneix com a dany mental. Un altre tema clàssic però de gran transcendència actual per l'enorme cost econòmic que suposa a la societat, és la qüestió de **les lesions**, en altres termes l'anomenat dany de caràcter més físic, encara que també psíquic. Entre els problemes més recents, destaquen **la legislació sobre el començament i sobre el final de la vida**.

En un altre terreny, des que la medicina ha deixat de ser tant paternalista com ho ha estat fins ara i s'ha donat pas a la intervenció activa del pacient en el seu procés diagnòstic i de tractament, han nascut nous **drets, com el del consentiment informat, el de les voluntats anticipades** i altres; i se n'han modernitzat d'altres tan clàssics com és **el dret del malalt al secret** dels seus sofriments per part del metge que l'atén .

Encara hi ha temes de gran interès, que tradicionalment han constituït matèria docent per als alumnes de medicina. Es tracta de **l'estudi de la mort des del punt de vista mèdic legal, de l'evolució del cadàver i també dels problemes d'identificació de persones o de material biològic**. La medicina legal intervé en la resolució de problemes judicials on la identificació constitueix el nucli de la qüestió,

en les més diverses circumstàncies.

Objectius acadèmics de l'assignatura

Els **objectius d'aprenentatge** expressen tot allò que els alumnes han d'aprendre durant la seva formació. Han de ser una concreció de les competències de la matèria en termes de resultats d'aprenentatge.

En l'assignatura de Medicina Legal:

Objectius generals:

- 1.- Adquirir els coneixements medicolegals bàsics de la pràctica assistencial.
- 2.- Reconèixer i aplicar característiques de la documentació medicolegal en relació als canvis legislatius.
- 3.- Establir pautes de bona pràctica clínica en actuacions sanitàries de possible repercussió legal.

Objectius específics:

- 1.- Conèixer i fer els documents medicolegals més freqüents en la pràctica clínica: comunicat de lesions, història clínica, etc..
- 2.- Determinar l'actuació davant de casos de mort en medi hospitalari i extrahospitalari.
- 3.- Realitzar actualització mèdica en matèria de legislació sanitària.
- 4.- Actualitzar conceptes i repercussions de la responsabilitat professional mèdica: penal i civil.
- 5.- Treballar protocols i guies d'actuació sanitària en qüestions de psiquiatria forense.
- 6.- Aplicar els coneixements de la deontologia professional mèdica en l'actuació mèdica.

Competències

- Conèixer els fonaments legals de l'exercici de la professió mèdica
- Consentiment informat
- Confidencialitat
- Reconèixer, diagnosticar i orientar la valoració de del dany físic i mental
- Implicacions socials i legals de la mort
- Conèixer i reconèixer l'evolució del cadàver
- Diagnòstic post mortem.
- Nocions elementals de patologia forense.
- Coneixement psiquiàtrics- forenses en qüestions com la capacitat civil i internament psiquiàtric. Repercussió legal de la psiquiatria.
- Fonaments de criminologia mèdica
- Ser capaç de redactar documents mèdics legal
- Redactar correctament receptes mèdiques, adaptades a la situació de cada pacient i els requeriments legals

Continguts fonamentals de l'assignatura

MEDICINA LEGAL

PART I. Exercici legal de la medicina

Tema 1. Introducció als aspectes legals de la medicina

Tema 2. Concepte i evolució del contracte mèdic. Tipus de professions. Formes d'exercici mèdic.

Tema 3. Intrusisme.

PART II. Documents mèdics legals

Tema 4. Concepte de document mèdic legal. Origen i evolució dels documents mèdics legals.

Classificació.

Tema 5. El certificat mèdic ordinari.

Tema 6. El certificat mèdic de defunció.

Tema 7. El comunicat de lesions.

Tema 8. Altres documents: Informe. Consulta. Taxació. Declaració. Acta. Ofici. Recepta.

Tema 9. Els documents en el cas de les lesions (aspectes civils i penals).

Tema 10. Els documents en el cas de la imputabilitat.

Tema 11. Els documents en el cas de la capacitat civil.

PART III. Responsabilitat mèdica

Tema 12. La responsabilitat individual del metge.

Tema 13. La responsabilitat de les institucions sanitàries assistencials.

Tema 14. La història clínica.

PART IV. Drets del malalt

Tema 15. El secret mèdic.

Tema 16. El consentiment informat.

PART V. Diagnòstic postmortem

Tema 17. Autòpsia.

Tema 18. Mort real i mort aparent. Diagnòstic de la certesa de la mort.

Tema 19. Diagnòstic de la data de la mort.

Tema 20. L'agonia. Diagnòstic de la rapidesa de la mort.

Tema 21. Diagnòstic de les causes de mort natural.

Tema 22. Diagnòstic de les causes de mort d'origen traumàtic.

Tema 23. Diagnòstic de les causes de mort d'origen tòxic.

Tema 24. Diagnòstic de la vitalitat de les lesions.

PART VI. Evolució del cadàver

Tema 25. Fenòmens cadavèrics.

Tema 26. Destrucció natural del cadàver (autòlisi i putrefacció). Conservació natural del cadàver.

PART VII. Identificació

Tema 27. Identificació de persones, cadàvers i restes humanes.

Tema 28. Restes biològiques d'interès criminal.

Eixos metodològics de l'assignatura

Els eixos metodològics de l'assignatura són:

- Classe magistral teòrica:

Continguts troncal de legislació sanitària, deontologia, i medicina forense.

- Seminaris teòrico-pràctics:

Participació en diferents grups d'alumnes:

Es tractaran temes i qüestions de MEDICINA LEGAL que formant part del seu nucli dogmàtic i que actualment representen focus d'especial atenció per l'exercici de la medicina donades les possibles repercussions jurídiques i deontològiques:

- Secret mèdic professional: confidencialitat i intimitat
- Consentiment informat
- Aspectes mèdics legals de l'extracció i transplantament d'òrgans.
- L'objecció de consciència en medicina.
- Documents mèdics legals: aplicació pràctica.
- Violència intrafamiliar
- L'inici i el final de la vida des de la perspectiva mèdica legal.

Els temes dels seminaris podran ser ampliat davant de necessitats professionals o socials que impliquin repercussió mèdica, legal i/o deontològica.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

El pla de desenvolupament de l'assignatura es correspon amb la divisió de en dos blocs que abordaran el contingut assnyalat:

1.- Legislació sanitària i deontologia professional mèdica.

2.- Medicina Forense

Sistema d'avaluació

L'avaluació serà:

AVALUACIÓ MEDICINA LEGAL

--

Teòric	50%	Prova escrita, examen teòric del contingut de l'assignatura.
Seminaris	30%	Actitud, participació i aportació activa durant la realització dels seminaris.
Treballs	20%	Lliurament de treballs.

- L'avaluació de la prova escrita, examen teòric, es realitzarà sobre 10 punts i serà necessari arribar a la puntuació de "5" per tal de poder combinar la resta de punts de l'avaluació.

- L'actitud i participació activa durant els seminaris no implica, únicament, l'assistència sinó el desenvolupament del mateix. Es registrarà la participació de l'alumne en les tasques que puguin ser encomanades.

- Els treballs suposaran la valoració de casos clínics, la realització de documents medicolegals, la recerca d'un document, article científic... Oportunament i amb el temps suficient pel seu lliurament es comunicarà el tema a tractar. No s'acceptarà cap treball que no sigui original de l'alumne. Si s'evidencia còpia o repetició de contingut del treball d'un company, quan sigui activitat individual, es considerarà l'avaluació general, de manera immediata, amb una nota de suspens.

Bibliografia i recursos d'informació

En la biblioteca de la Facultat de Medicina existeixen diversos texts de Medicina Legal.

També es poden anar a consultar texts bàsics en les altres biblioteques de la UdL o de Lleida, especialment de dret, dret sanitari.

Durant el decurs de l'assignatura també s'anirà recomanant bibliografia complementària en funció del curs de l'assignatura i dels nous materials presents.

1. Legislació bàsica: Codis Penal, Civil, Llei d'Enjudiciament Criminal i altres
2. Gisbert Calabuig: medicina Legal y Toxicología. 2004
3. Corbella Corbella J.: La responsabilitat del metge i de les institucions sanitàries. 1985
4. Marí Lloret J.: Información y consentimiento. 2004
5. Rozman Borstnar, C.: La vocación de médico. 2010
6. Viñas Salas J. : reptes de la Cirurgia al segle XXI. 2004
7. Di Maio V., Dana D.: Manual de Patología Forense (traducción coordinada por el prof. Luis Concheiro. 2003

Altres recursos

Actualidad en derecho Sanitario: www.actualderechosanitario.com

Asociación Española de Derecho Sanitario: www.aeds.org

Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona: <http://www.ub.edu/fildt/>

Ministerio de Sanidad: www.msc.es

Organización mundial de la Salud: www.who.es

